Zaaknr. : 17.zk04479
Kenmerk : 17IT018623
Barcode :

Verslag van de oordeelsvormende BOB-bijeenkomst van het algemeen bestuur van Waterschap Brabantse Delta te Breda d.d. 28 juni 2017 om 19.00 uur, Koetshuis, Bouvigne.

Aanwezig:
Waarnemend dijkgraaf: H.B. Hieltjes
De voorzitter: C.A.M. de Jong
De leden: M.J.C.M. Arts, K. van den Berg, W.J.H. de Boer, W. Bonthuis, J. van Dam, C.B.M.E. Franssen, J.J.M. van der Heijden, C.A.M. de Jong, L.H. van der Kallen, H. Knook, J.J. Kocx, W.W.J.F. de Koning-Bogers, C.A.M. Korst-Dingemans, C.C.F. Mureau, G.G. de Neve, F.C.J. van Noord, P.H.T. Raedts, Th. Schots, C.A.G. Sneep, W. Spierings, J.P.W.A.A.M. Taks, M.C. Velthoen, J.A.P.G. Verhulst, J.J.M. Voets

Afwezig met kennisgeving: J.J.M. van der Aa, H.C.A.M. Schouwenaars, J.A.M. Slenders, H.P. Verroen, A.A.F.M. Wijnen

De secretaris-directeur: H.T.C. van Stokkom

Notulist: H. Mutsaerts van Het Notuleercentrum

1. Opening van het BOB-traject/oordeelsvorming: Wat willen en kunnen we als waterschap?

De heer De Jong opent de oordeelsvormende vergadering over waterkwaliteit. Hij vervangt de portefeuille-houder, de heer Van der Aa, die wegens ziekte afwezig is. Waterkwaliteit is reeds in twee beeldvormende sessies besproken en ook het inspiratieteam met ambtenaren en een aantal meedenkende AB-leden heeft er hard aan gewerkt. Vandaag wordt het vooraf toegestuurde discussiedocument toegelicht en besproken. Uit de reeds ontvangen algemene beschouwingen van partijen (op de kadernota) blijkt dat er veel bestuurlijke aandacht is voor waterkwaliteit.

2. Voorkeuren delen

De heer Santbergen licht de spelregels toe. Er wordt gestart met een zestal rondes van elk maximaal 15 minuten. Elk ronde behandelt een thema met vier ambitiescenario's:

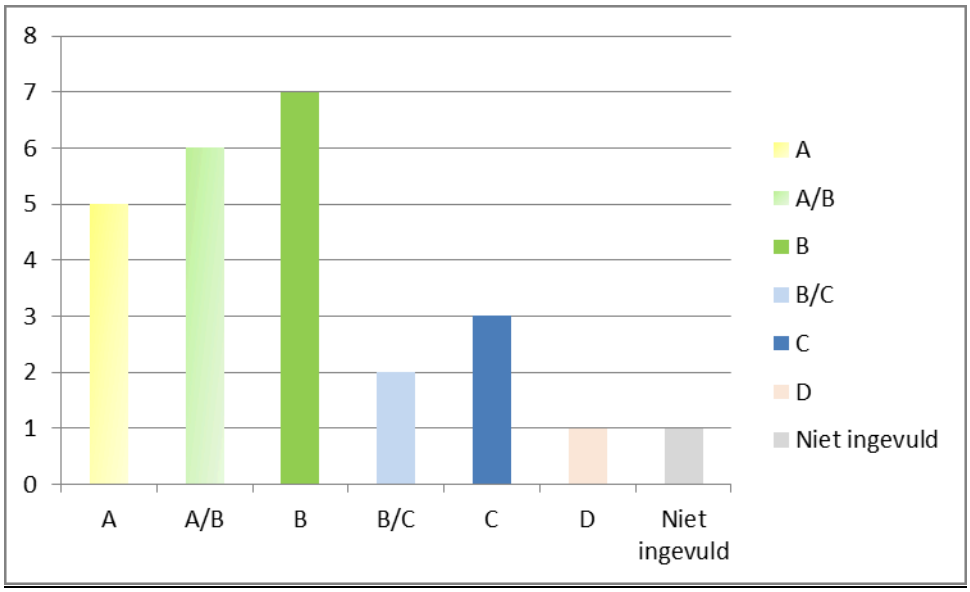
A. De huidige inzet doorzetten (= uitvoeren Waterbeheerplan 2016-2021);
B. Meer doen (= een of meer tandjes erbij);
C. KRW maximaal;
D. Minder doen (= een of meer tandjes minder).

Na een korte toelichting op de vier ambitiescenario's maken de AB-leden hun voorkeur kenbaar door bij een van de ambitietafels te gaan staan. De persoonlijke motivaties worden op een kaart genoteerd en in de discussie gedeeld. In dit verslag zijn alle motivaties weergegeven.

Een paar AB-leden geeft op voorhand aan dat het op onderdelen lastig is om te kiezen tussen de scenario's omdat elementen van verschillende scenario's aan de orde kunnen zijn. De heer Santbergen geeft aan dat de scenario's de range aan mogelijke ambitiekeuzes aangeven. Met de verschillende 'bouwstenen' ('tandjes meer of minder') kan het bestuur zijn eigen gewenste 'waterkwaliteitsscenario' samenstellen. Op de motivatiekaarten kan men daarom ook combinaties van scenario's aangeven. Men stelt de vraag op welke termijn de voorgestelde scenario's betrekking hebben. De heer De Jong antwoordt dat het de termijn van de Kadernota betreft, een periode van 10 jaar derhalve.

Ronde 1: Overall ambitie Waterbeheerplan

De heer Santbergen licht de overall ambitiescenario's toe. Figuur 1 geeft de verdeling van de voorkeuren van de AB-leden over de gepresenteerde ambitiescenario's weer.

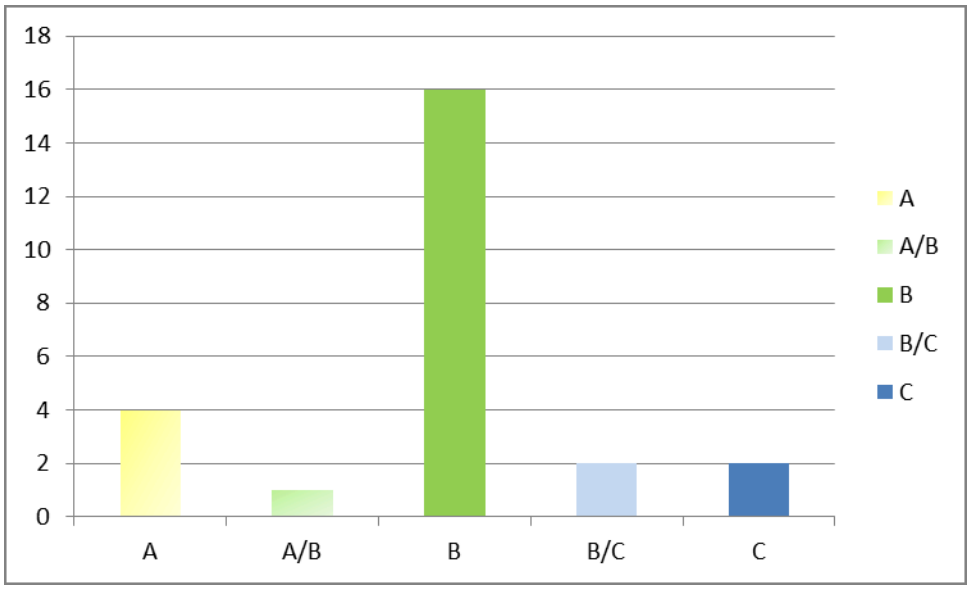
Figuur 1: Verdeling voorkeuren over de overall ambitiescenario's

De volgende motivaties zijn kenbaar gemaakt:

A	- We moeten onze inzet gerichter doen; per saldo doen we genoeg. - We moeten de kosten in de hand houden en waar mogelijk meekoppelkansen benutten. - Eerst de resultaten van de watersysteemanalyses afwachten om te kunnen bepalen in hoeverre tandjes erbij schakelen gewenst is.
A/B	- Tandjes erbij schakelen voor de gestelde doelen en normen kan, mits in samenwerking met en medefinanciering door anderen. Hierbij innovatieve oplossingen toepassen. Mogelijk moeten doelen/normen op onderdelen worden aangepast. - In principe een of meer tandjes erbij schakelen, mits financieel verantwoord en verstandig. Op sommige terreinen kan er wel een stapje bij, mits in een goede balans en passend binnen de financiële kaders en mits bijdragend aan participatie. - We doen eigenlijk al best veel. In de toekomst kan echter blijken dat een of meer tandjes erbij schakelen nodig/gewenst is. Geleidelijk stappen zetten zodat we steeds weten waarin we investeren.
B	- Alleen indien extra investeringen op de korte termijn leiden tot (ook financiële) voordelen op lange termijn. En we de extra kosten geleidelijk maken over de komende 10 jaar. - Mits de extra inzet op langere termijn meer oplevert qua kwaliteit en zonder lastenverzwaring; de ambitie moet afgezet worden tegen de samenhangende kosten; er is discussie over de vraag of je wel meer kunt gaan doen zonder extra kosten te maken. - Extra inzet plegen waardoor doelen eerder kunnen worden gehaald. Kansen pakken voor meer resultaat. Als we partners (extra) verplichtingen opleggen hebben we zelf ook een (extra) opgave.
B/C	- Vooral bijschakelen voor een betere waterkwaliteit in het beheergebied met speciale aandacht voor medicijnresten en aanpak van drugsafval. Akkerrandenbeleid met ZLTO verder uitwerken. - In elk geval zijn er de komende tien jaar tandjes erbij nodig om in de richting te gaan van KRW-maximaal. Op de lange termijn zal KRW-maximaal de maatschappelijke en politieke ambitie worden waar het waterschap in mee zal moeten gaan.
C	- Het gaat om een lange termijn perspectief waar je geleidelijk en proefondervindelijk (wat werkt wel en niet?) 'tandjes erbij' voor inzet om er te komen. - Partnerschappen zijn van groot belang in de uitvoering en (mede)financiering van maatregelen, gebiedspartners zijn medeverantwoordelijk. - Het gaat uiteindelijk om robuuste, gezonde watersystemen.
D	- We zijn al goed bezig en de waterkwaliteit is al goed.

Ronde 2: Wel of niet aanvullend zuiveren

Henny Bron licht de vier ambitiescenario's toe. Figuur 2 geeft de verdeling van de voorkeuren van de AB-leden over de gepresenteerde ambitiescenario's weer.

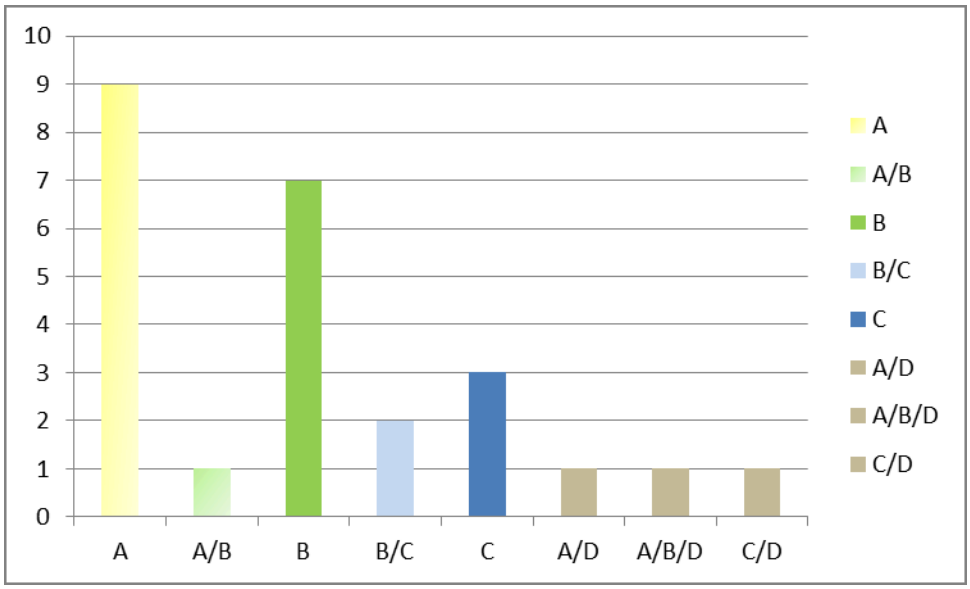
Figuur 2: Verdeling voorkeuren over de ambitiescenario's voor aanvullend zuiveren.

De volgende motivaties zijn kenbaar gemaakt:

A	- We moeten een goede kwaliteit (blijven) leveren, maar het moet wel betaalbaar blijven. Optie C zou tot €15 miljoen extra per jaar leiden (is: 30% hogere belastingen). - Andere partijen ('bronvervuilers') moeten meebetalen aan het verwijderen van medicijnresten. - Over een aantal jaren kan overwogen worden om naar scenario B te gaan nadat de lopende proeven zijn afgerond en de geteste maatregelen effectief zijn gebleken.
A/B	- B kan als anderen (bedrijfsleven, drinkwaterbedrijven en farmaceutische industrie) meebetalen.
B	- Alleen extra fosfaat verwijderen als dat ook leidt tot een betere waterkwaliteit. Samenwerking met Vlaanderen is hier een pré. Het waterschap komt in de landelijke hotspotlijst van rioolwaterzuiveringsinstallaties voor medicijnresten niet voorn de top 10; de impact van een zuivering lokaal op ontvangend oppervlaktewater kan echter groot zijn. - Selectief tandjes erbij doen om het goede voorbeeld te geven. Niet meteen alles gaan doen, maar geleidelijke stapjes vooruit. Onder voorwaarde van financiering door alle belanghebbenden. - We kunnen iets meer doen vanuit een praktische benadering waarbij we slimme combinaties en cofinancieringspartners zoeken. Nog geen medicijnresten gaan zuiveren. Financieel iets meer doen (circa €1,5 miljoen per jaar). - Extra inzet beperken tot de tien zuiveringen die hun effluent lozen op kwetsbaar water in het beheergebied. Voorbeeldfunctie: in eigen bedrijfsvoering beginnen. Efficiënte inzet middelen. - Efficiënt kijken naar mogelijkheden voor samenwerken of werk met werk maken. Gefaseerd uitvoeren van tandjes extra mits bijdragend aan een circulaire economie (en dus meer dan alleen verbetering van de kwaliteit van het effluent) en mits passend binnen de financiële kaders. - Maximaal inspannen als waterschap om kwaliteit van het effluent voor KRW waterlichamen in het beheergebied te verbeteren. Geen extra maatregelen voor de RWZI's die op rijkswater lozen tenzij dat noodzakelijk is voor het voldoen aan de vergunningseisen. - Starten met een proef om medicijnresten te verwijderen. Later opschalen indien succesvol. - Voorzichtig verkennen waar er kansen liggen (pilots). Met pilots onderzoeken of we uiteindelijk bij C kunnen uitkomen. In elk geval niet afwentelen naar andere waterlichamen (zoals Rijkswater). Kies voor praktijkproeven de meest kwetsbare gebieden/waterlichamen. - Succesvolle werkwijzen en zoetwater delen met andere waterschappen zodat ook de kosten gedeeld kunnen worden; medicijnresten kunnen uit het water gehaald worden, maar hierbij moeten ook de drinkwaterbedrijven en de farmaceutische industrie aanhaken. - Een persoon geeft aan dat we de mogelijkheden voor hergebruik van het effluent van de RWZI Bath in Zeeland zouden moeten verkennen; dat zou duurzamer zijn dan het water weer transporteren naar West-Brabant. De Zeeuwen kunnen dan ook meebetalen aan de kosten.
B/C	- Doorgroeien naar C indien geen meerkosten en kosten door meer partijen worden gedeeld.
C	- Bestaande nieuwe technieken toepassen op de zuiveringen waar nu al praktisch haalbaar en betaalbaar, zodat het behandelde water weer gebruikt kan worden in het eigen beheergebied

Ronde 3: Inrichten, beheer en onderhoud

Hans van Kapel geeft toelichting op de vier ambitiescenario's. Figuur 3 geeft de verdeling van de voorkeuren van de AB-leden over de gepresenteerde ambitiescenario's weer.

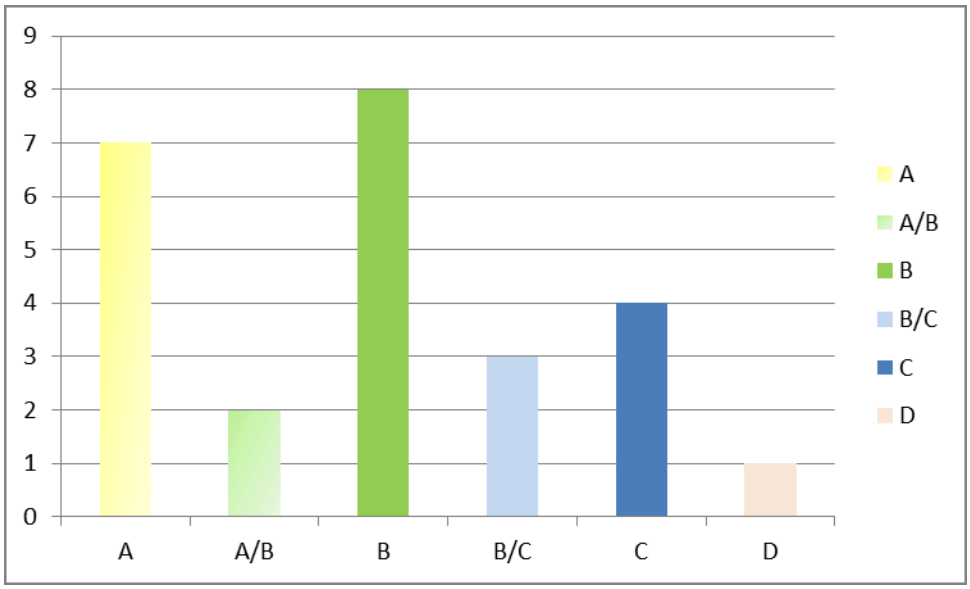

Figuur 3: Verdeling voorkeuren over de ambitiescenario's voor inrichten, beheer en onderhoud.

De volgende motivaties zijn kenbaar gemaakt:

A	- We zijn trots op wat we al goed; het waterbeheerplan is leidend. Eerst de ambities van het waterbeheerplan waarmaken, daar hebben we onze handen de eerstkomende jaren al vol aan. Dat gaat over zowel waterkwaliteit als klimaatadaptatie en kosten en risico's van wateroverlast. - Uitvoeren van het waterbeheerplan biedt al voldoende mogelijkheden en flexibiliteit. Adaptief blijven programmeren en gedifferentieerd onderhoud en peilbeheer adequaat blijven uitvoeren. - Er lopen veel activiteiten om het "huis op orde" te krijgen, bijvoorbeeld wegzetten van alle voorgenomen inrichtingsmaatregelen. Die eerst afronden en continueren. Verdere stappen pas op langere termijn zetten. In "balans" blijven.
A/B	- Niet alle opties onder B overnemen. ´Cherry picking': de goede opties van verschillende scenario´s kiezen. De optie overnemen om maatwerk per systeem te leveren voor een doelmatige inzet van middelen: inrichting, beheer en onderhoud zijn immers locatieafhankelijk. - In elk geval doen wat we hebben afgesproken (A) en kansen benutten voor B, maar alleen samen met gebiedspartners.
B	- Er moet meer worden gedaan/versneld: samen met gebiedspartners moeten ambities worden vergroot. Dat kan onder voorwaarde van medefinanciering door alle belanghebbenden. Kan het kostenneutraal? Tandjes erbij bieden kansen voor samenwerking en cofinanciering. - Inzetten op een betere afstemming tussen waterkwaliteit en waterkwantiteit. Vooral inzetten op klimaatadaptatie. Een betere inrichting is een investering die rendeert op de lange termijn door een robuuster watersysteem. - Meer op het specifieke watersysteem afgestemde maaibestekken. - Opschalen van watersysteemanalyses.
B/C	- Participatie, samen doen: gebruik vooral de partners en gebruikers-aanwonende burgers-boeren. - Op korte termijn versnellen van projecten met gebiedspartners en voor de lange termijn doorgroeien naar water als leidend beginsel in ruimtelijke ordening en landgebruik.
C	- Meer verdiepen van functies, gedifferentieerde aanpak. - Er moet maximaal worden ingezet om de KRW-doelen in 2027 te halen; een goede inrichting, beheer en onderhoud is de basis voor gezond water, daar moeten we maximaal op inzetten. - Robuustheid van het systeem op lange termijn is het eindbeeld om samen met gebiedspartners te realiseren. Kosten gaan voor de baten uit. Een robuust systeem loont op termijn.
A B C D	- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie gebruiken om verder te komen (C). Indicatieve bedragen verder uitwerken-onderbouwen, misschien kan het met minder extra geld dan aangegeven (D). Robuuster maken van systemen moet centraal staan voor de lange termijn (C). - Uitvoeren wat is afgesproken (A). Op plaatsen waar dat kan meer doen (B). Op plaatsen waar waterkwantiteit een zorgpunt is, een tandje minder doen voor waterkwaliteit. Eerst wateroverlast en tekorten oplossen, daarna waterkwaliteit verbeteren (D). - Zelf tandje minder financieren door inzet subsidies en gebiedspartners (D).

Ronde 4: Meer of minder stimuleren van diffuse bronnen in het landelijk gebied
Casper Lambregts geeft een toelichting op de vier ambitiescenario's. Figuur 4 geeft de verdeling van de voorkeuren van de AB-leden over de gepresenteerde ambitiescenario's weer.

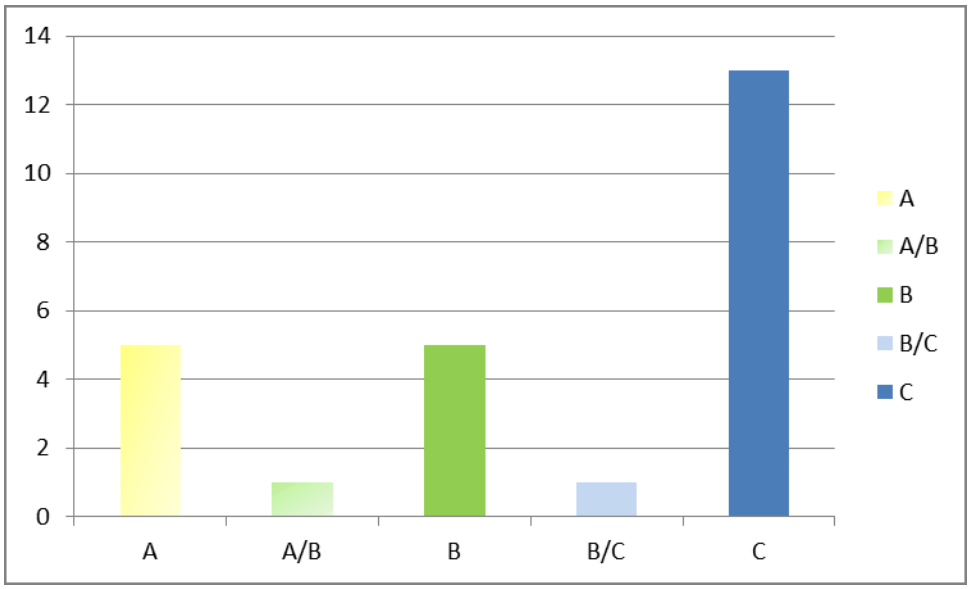
Figuur 4: Verdeling voorkeuren ambitiescenario's stimuleren aanpak diffuse bronnen landelijk gebied.

De volgende motivaties zijn kenbaar gemaakt:

A	- Landbouwsector doet al genoeg: de gebruiksnormen voor fosfor en stikstof zijn de laatste jaren al sterk verlaagd. Een verdere aanscherping zal tot veel problemen leiden voor de ondernemers. - De huidige aanpak volstaat. De aanpak van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer kan meer op het peloton worden gericht waarbij we akkerrandenbeheer doorzetten. - Er zijn ook andere bronnen naast agrarische bedrijven. Gebiedspartners zijn daarbij vooral aan zet. Als waterschap moet je niet steeds het beste jongetje van de klas willen zijn. - Als waterschap niet extra investeren in akkerrandenbeheer. Daarvoor vooral de provincie betrekken. Als gebiedspartners in beweging komen is een evolutie richting B en zelfs C mogelijk. - Ook goed kijken naar natuurlijke omstandigheden/historische belasting die niemand kan beïnvloeden. Uitkijken dus dat je met ingrijpende maatregelen het paard achter de wagen spant.
A/B	- Kijk ook goed wat anderen kunnen/willen doen, dan kun je mogelijk richting B. Samenwerking opzoeken en stimuleren en eventueel een voortrekkersrol kiezen in sommige situaties. - De landbouwsector moet verantwoordelijkheid nemen. Waterschap kan helpen/stimuleren.
B	- Dit scenario kan indien iedere belanghebbende zijn financiële bijdrage levert. - Agrarische ondernemers vragen om extra inzet voor akkerrandenbeheer. Niet gaan voor lokale aanscherping van landelijk beleid/normen. Akkerranden zijn effectief om afspoeling tegen te gaan. Inzetten op vergroten van draagvlak voor deze maatregel, meer ondernemers laten meedoen (peloton). Opschaling akkerrandenbeheer = win-win, voor waterkwaliteit en landbouw. - Hierbij belangrijk om probleemstoffen te meten. Meten = weten. Waarmaken positie als waterautoriteit. Ook tandje erbij in toezicht en handhaving op alle sectoren. - Verbreden van aanpak richting andere ondernemers en burgers/stedelingen. Niet alleen focus leggen op landbouw. Men dient ook te vertrouwen op acties van belanghebbende partijen, bedrijven en agrariërs om duurzaamheid te stimuleren.
B/C	- Fors inzetten op DAW: meer akkerrandenbeheer en aanpak erfafspoeling. Gebiedsgericht samenwerken. C is lange termijn ambitie, maar zal wel erg lastig te realiseren zijn. Kijken hoe ver je kunt komen met DAW aanpak. Meer inzet voor gezond voedsel met gezonde bijen en vlinders en gezond water, allemaal nodig voor gezonde mensen - Met stimulering aanpak diffuse bronnen zijn de grootste slagen te maken.
C	- Doelgroepen moeten deze ambitie waar maken, waarbij waterschap doet wat is afgesproken. Kan leiden tot ander landgebruik , extensiveren/verduurzamen en drainagewater opvangen om belasting met nutriënten te dringen. - Deze ambitie kan als de 'vervuilers' ook daadwerkelijk betalen: DAW moet niet vrijblijvend zijn, meer resultaatgericht maken. Hierbij optimaal gebruikmaken van POP3/GLB gelden.
D	- Niet meer gaan stimuleren, maar handhaven van achterblijvers.

Ronde 5: Samenwerking met Vlaanderen

Tommy Radkiewicz licht de vier ambitiescenario's toe. Figuur 5 geeft de verdeling van de voorkeuren van de AB-leden over de gepresenteerde ambitiescenario's weer.

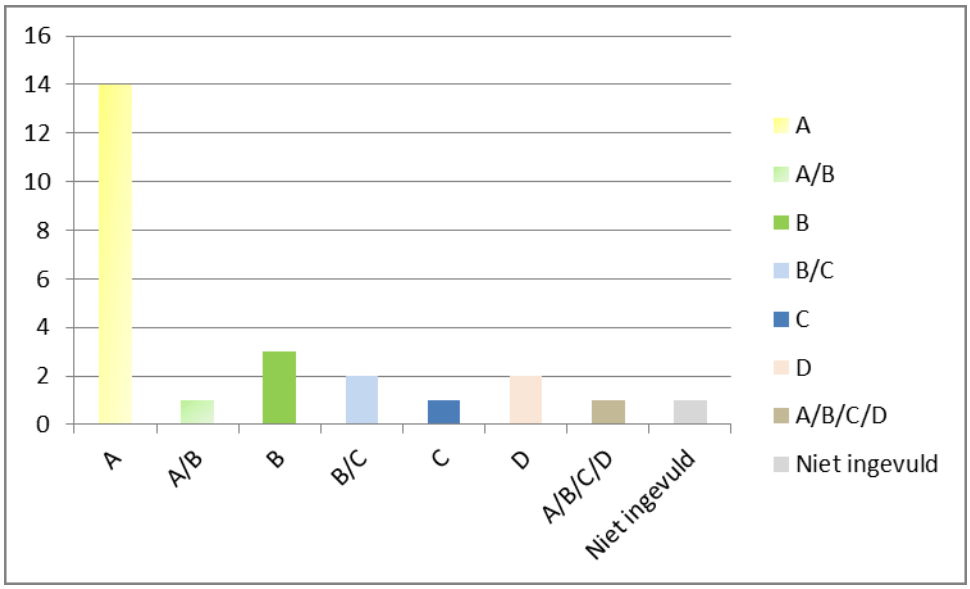
Figuur 5: Verdeling voorkeuren over de ambitiescenario's voor samenwerken Vlaanderen.

De volgende motivaties zijn kenbaar gemaakt:

A	- Vlamingen aanspreken op afwentelen. - Goed blijven samenwerken met de huidige inzet, geen intensivering nodig. En hierbij normen beter op elkaar afstemmen. Hierbij moet de rijksoverheid (als juridisch eindverantwoordelijke overheid voor de KRW) worden aangesproken op (het agenderen van) verschillen in de doelen en normen tussen lidstaten zodat een eenduidige Europese aanpak wordt bevorderd. - Vertrouwen hebben in elkaar dat ieder zijn verantwoordelijkheid neemt.
A/B	- We doen genoeg; het kan alleen effectiever door doelen en eisen met elkaar af te stemmen.
B	- Aanpak bij de bron is vaak het meest efficiënt en effectief. Die kans moeten we benutten, met behoud van eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden. - Meer samenwerken om de invoer van verontreinigingen te beperken. Voorkomen dat probleemstoffen over de schutting worden gegooid. - Inzetten op betere afstemming over normen zodat we geen appels met peren gaan vergelijken. - Hier is nog wel winst te halen. - Het gaat om samen werking met diverse partijen. Er is sprake van wederkerigheid en daarom moet worden geïnvesteerd in samenwerking op alle niveaus, want hier staat veel tegenover; het resultaat van Vlaamse oplossingen is niet altijd optimaal; het overleg met alle geledingen dient geïntensiveerd te worden om de afspraken te verfijnen.
B/C	- Samen slim monitoren en analyses uitvoeren. Afstemming over de normering is zeer gewenst. Iets meer ambitie is hier zowiezo goed. Overleg over Grenswateren organiseren.
C	- Maximaal samenwerken moet! Invulling van een grensoverschrijdende stroomgebiedbenadering vraagt hierom. Samenwerking is essentieel om meer resultaat te bereiken. Openstaan voor punten die Vlamingen aandragen: we kunnen soms ook leren van aanpakken in Vlaanderen. - Samenwerken gaat over relaties. Maximale inzet is nodig voor een langere termijn. Dan is €120.000 voor samenwerken (discussienotitie) niet veel. - Zeggen en ook doen. Meer doen dan (huidige) afstemming. Streven naar samenwerking, ook bestuurlijk. Samen werken en financieren waar mogelijk. - Water uit Vlaanderen is de basis van de kwaliteit van ons water. - Het effect hiervan is zo positief dat we niets anders kunnen kiezen. Hier maximaal op inzetten, daar mogen we veel resultaat van verwachten. - Hierover afspraken maken in Vlaams-Nederlands bestuurlijk overleg over grenswateren. - Meer samen doen maar dan ook op dezelfde manier. - We moeten veel meer gezamenlijk doen en een level playing field creëren ten aanzien van de doelstellingen. Anders wordt de KRW opgave een mission impossible.

Ronde 6: Haalbare normen en doelen

Leo Santbergen licht de vier ambitiescenario's toe. Figuur 6 geeft de verdeling van de voorkeuren van de AB-leden over de gepresenteerde ambitiescenario's weer.

Figuur 6: Verdeling voorkeuren ambitiescenario's haalbare normen en doelen.

De volgende motivaties zijn kenbaar gemaakt:

A	- Het waterbeheerplan is onze ambitie waarmee we voldoen aan afspraken/Europese spelregels. - Het wordt al een 'hell of a job' om bestaande doelen te halen. Een tandje erbij is daarom niet aan de orde. Een tandje minder is niet realistisch en in het bestuurlijk krachtenveld niet verstandig. Scherpere doelen stellen zonder maatregelen te (kunnen) treffen heeft geen zin. - Niet meer gaan doen, want dan gaan we de problemen voor België oplossen. - Doorgaan op de ingeslagen weg waarbij het wel de vraag is of we de huidige doelen wel kunnen bereiken. Aanscherpen en afstemmen kan op basis van de huidige normen en doelen. - Het waterbeheerplan is leidend en let daarbij op de financiën. - Alleen technische correcties doorvoeren voor beter passende doelen en normen waarbij de kosten kunnen worden beheerst. Zoeken naar innovatieve oplossingen voor doelbereik. - Eerst de komende jaren kijken of we de doelen/normen kunnen halen. Als blijkt van niet, dan aanpassen. Nu niet de ambitie verliezen.
A/B	- Waar nodig normen en doelen technisch bijstellen (A). We halen de KRW doelen en normen niet. Tandje erbij om druk op de ketel te houden. Focus op effectieve maatregelen (B). - Huidige inzet is goed (A). B is leuk, maar wat merken onze burgers en bedrijven daarvan?
B	- Normen en doelen aanscherpen voor gezond water, onder andere samen met Vlaanderen. - Watersysteemanalyses dienen uitsluitsel te geven waar doelen hoger/lager kunnen of moeten. Deze analyses moeten daarom gebiedsgericht en samen met gebiedspartners. Niet door geld laten leiden maar door ambitie van een betere waterkwaliteit.
B/C	- Voor de korte termijn inzetten op B. Op langere termijn proberen bij C uit te komen. Vooral inzetten op pilots voor ontdekken van effectieve maatregelen om die ambities waar te maken. - Durven dromen en omdenken: kringloopbenadering. Starten met de vraag of we gezode mensen willen en zo ja, wat daarvoor nodig is.
C	- Onze ambitie zou moeten zijn: (klimaat)robuuste watersystemen door middel van een grensoverschrijdende aanpak.
D	- We moeten alleen haalbare doelen nastreven. - Eigenlijk vind ik dit geen handelingsperspectief en ook niet aan als waterschap. Rijk en provincie stellen immers de KRW doelen en normen vast.
A/B/C/D	- Normen en doelen moeten realistisch zijn en ook ambitieus. Tegen deze achtergrond eventueel aanpassen/bijstellen qua niveau en/of temporiseren van (maatregelen voor) doelbereik. - Technische correcties op basis van watersysteemanalyses (A) + beter afstemmen met Vlaanderen (B) + waar mogelijk gelijke doelen en normen met Vlaanderen (C) en lagere doelen en normen stellen voor betere rapportcijfers waterschap (D).

Op de motivatiekaarten zijn de volgende aandachtspunten genoteerd richting besluitvorming:

- Niet puur geld gestuurd redeneren als waterschap, want kosten gaan voor de baten uit. Ambitie en enthousiasme van het waterschap stimuleert andere partners mee te doen en financieren.
- Meer doen als waterschap vanuit een reële kijk. Zorg voor draagvlak en allianties om investeringen haalbaar en betaalbaar te houden.
- Investeren in waterkwaliteit is investeren in gezondheid.
- Toekomstdromen zijn goed en nuttig, maar het beleid moet wel haalbaar en betaalbaar zijn.
- Ambitie schetsen met pad ernaar toe. Heldere termijnplanning voorstellen en inzetten op scenario's met gebiedspartners.
- Probeer de komende jaren vooral veel uit, wat werkt wel en niet in bepaalde situaties Opschalen waar mogelijk. Het gaat niet alleen om meer geld bij tandje(s) erbij; partners kunnen ook veel doen. Daar moeten wij dan wel tijd en energie in steken om dat te stimuleren en samenwerkingsallianties te smeden.
- Kosten voor burgers en bedrijven afwegen versus wat we maatschappelijk aan meerwaarde bereiken door gezonder water.
- Meer aandacht voor vergroten van bewustwording van burgers/stedelingen, meer inzet op communicatie en educatie. Tevens de rol van het waterschap in samenwerkingstrajecten duidelijk(er) maken.
- Kijk breed naar maatschappelijke ontwikkelingen, waardoor het waterschap voordelen kan halen door meekoppelkansen. Zo hebben bedrijven en agrariërs bijvoorbeeld prima ideeën om mee te werken aan waterzuivering.
- Bezie financiële gevolgen in totaal perspectief. Bijvoorbeeld als je optie C kiest dan betekent dat een belastingverdubbeling.
- Scherp zijn op aanhaken van en met partners op regionale ontwikkelingen. Kansen voor cofinanciering optimaal benutten.
- Goede discussie voor besluitvorming is nodig gezien de diversiteit aan meningen.

3. De schatkist van gebiedspartners

Een aantal deskundige gebiedspartners hebben hun ideeën ter inspiratie meegegeven. Deze zijn in de vorm van een aantal stellingen voorgelegd aan het algemeen bestuur.

- "*Aanscherping van generiek landelijk mestbeleid levert geen extra milieuwinst op en werkt zelfs contraproductief richting agrariërs.*"

Een meerderheid van de AB-leden ondersteunt de stelling. Het generieke landelijke mestbeleid is al behoorlijk aangescherpt. Een verdere aanscherping zal tot weerstand leiden en demotiverend werken voor ondernemers. Een meer gebiedsgerichte aanpak (situatie-specifiek maatwerk) zou onderdeel moeten zijn van het landelijk beleid. De meningen lopen uiteen over de vraag of normen moeten worden aangescherpt in gebieden waar deze worden overschreden. Een AB-lid noemt dat er iets moet gebeuren met de landbouw in specifieke delen van Brabant; uit een krantenartikel in NRC blijkt namelijk dat de verspreiding van hepatitis E direct verband houdt met de varkenshouderij.

- "*Het waterschap moet een actieve rol innemen in het stedelijk gebied om de urgentie van waterkwaliteit te vergroten. Het gaat dan om personele inzet bij gemeenten, financiële bijdragen aan wadi's, helofytenfilters en regenwater afkoppelen riool door particulieren.*"

De stelling wordt door de meerderheid ondersteund want door maatregelen in het stedelijk gebied kan bijvoorbeeld verhitting in de stad en dorpen worden tegengegaan. Iedere burger kan bijdragen aan hergebruik van regenwater; het waterschap dient duidelijk de urgentie te communiceren zodat burger en gemeenten hun (financiële) verantwoordelijkheid nemen. De communicatie over taken, rol en verantwoordelijkheden van het waterschap moet duidelijker worden om te voorkomen dat taken van andere overheden (en eigen verantwoordelijkheid van inwoners) worden afgewenteld op het waterschap.

- "*Het waterschap moet met terreinbeheerders actiever op zoek naar combinaties van waterberging en zuiveringsmoerassen, niet alleen binnen het Natuurnetwerk Brabant, maar op alle geschikte locaties in beekdalen en lagere delen in het landschap.*"

De meerderheid ondersteunt de stelling. Motivaties: het waterschap gaat voor een integrale, gebiedsgerichte aanpak; water langer vasthouden aan de bron is goed voor waterkwaliteit, het voorkomen van wateroverlast en de watervoorziening in droge periodes; hiermee wordt een landbouwkundig en een waterdoel gerealiseerd. Een AB-lid noemt dat er duidelijke afspraken over ruimtelijke ordening zijn gemaakt en deze stelling breekt hierop in door ook andere locaties aan te wijzen; de landbouw is er voorstander van om de wateropname van de bodem te versterken door humus toe te voegen, maar de huidige mestwetgeving leidt juist tot minder humus in de grond. Actief bodembeheer is belangrijk.

- "*Samenwerking tussen Brabantse Delta en NHTV leidt in de medicijnketen, producent, ziekenhuis, arts, apotheek en patiënt tot minder medicijnresten in het water. Zo'n brongerichte aanpak is effectiever dan maatregelen op de zuiveringen*."

De meerderheid ondersteunt de stelling met dien verstande dat zowel aan het begin als aan het einde van de medicijnketen (van productie tot zuivering) maatregelen moeten worden getroffen; de aanpak moet echter starten bij de bron. Volgens de meeste AB-leden is dat immers het meest effectief.

- "*Om de waterkwaliteitsdoelen te halen is verdere verduurzaming van de landbouw nodig. Hiervoor kiest het waterschap een proefgebied*."

Alle leden ondersteunen deze stelling; hiermee kan getest worden welke maatregelen wel en niet effectief en haalbaar zijn; het aanleggen van akkerranden dient hierbij betrokken te worden; wanneer maatregelen onvoldoende effectief of haalbaar zijn, dan moeten we daar ook consequenties aan verbinden.

4. Sluiting

De heer Hieltjes concludeert en benoemt de hoofdlijnen van de bijeenkomst. Vanavond is gebleken dat er al veel goeds gebeurt, hoewel de droom en ambitie en de stip op de horizon niet uit het oog mogen worden verloren. Het waterbeheerplan is een stevige basis. Samenwerking met gebiedspartners is belangrijk om de ambities voor waterkwaliteit haalbaar en betaalbaar te realiseren. In deze samenwerking kunnen nog slagen gemaakt worden. Bij de zuiveringsinstallatie kiest de meerderheid voor extra inzet, maar wel moeten daarbij de vervuilers aangesproken worden zodat de kosten verdeeld worden en tariefstijging wordt voorkomen. Bij inrichting en beheer kiest de meerderheid voor A, men doet momenteel genoeg, maar er moet wel selectief opgetreden worden (gebiedsgericht maatwerk). Het inzetten van een proefgebied voor verkenning van maatregelen voor verduurzaming van de landbouw wordt als een goed initiatief gezien. Bij de aanpak van diffuse bronnen lopen de meningen uiteen over de aanscherping van generieke regels. Het bestuur houdt in beginsel vast aan de gestelde doelen en normen, waarbij we op basis van de uitkomsten van de watersysteemanalyses technische aanpassingen kunnen voorstellen. We agenderen de afstemming van doelen en normen met Vlaanderen. Er is genoeg ambitie aanwezig en er ligt een grote opgave voor de organisatie en het Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur zal op basis van deze input een voorstel ontwikkelen ter besluitvorming in oktober.

De heer De Jong bedankt de aanwezigen voor hun bijdragen en sluit de bijeenkomst om 20.50 uur.

***